

Program *GOLDEN FIVE*
RAPORT
Z WDRAŻANIA PROGRAMU
W SZKOŁACH
Rok szkolny 2008/2009

Magdalena Wieczorek
Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis*
w Katowicach

Wyniki ewaluacji II edycji Programu Golden Five – 2008/2009

- Podobnie jak w poprzednich edycjach, w zdecydowanej większości klas objętych programem Golden Five zaobserwowano znaczącą poprawę relacji społecznych, poprawę frekwencji i ocen szkolnych, zwłaszcza u uczniów z problemami w nauce i zachowaniu. Uczniowie bardzo dobrzy stali się bardziej uspołecznieni i zaangażowali się w organizowanie pomocy dla swoich kolegów. Zanotowano także istotny wzrost poczucia kompetencji i satysfakcji u nauczycieli - realizatorów.

Następujące gimnazja spełniły wszystkie kryteria wymagane do otrzymania Dyplomu Złotej Szkoły:

1. Gimnazjum nr 36 w Zespole Szkół Integracyjnych nr 1, Katowice.
2. Gimnazjum nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi, Katowice.
3. Gimnazjum nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi, Katowice.
4. Gimnazjum nr 4, Siemianowice Śląskie.
5. Gimnazjum nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi , Ruda Śląska.
6. Gimnazjum nr 7 w Akademickim Zespole Szkół Ogólnokształcących, Chorzów.
7. Zespół Szkół Gimnazjalnych i Pracy Pozaszkolnej, Świętochłowice.
8. Gimnazjum nr 7, Turza Śląska.

Nauczyciele

1. Gimnazjum nr 36, Katowice – 6 nauczycieli.
2. Gimnazjum nr 22, Katowice – 5 nauczycieli.
3. Gimnazjum nr 16, Katowice – 3 nauczycieli.
4. Gimnazjum nr 4, Siemianowice Śl. – 4 nauczycieli.
5. Gimnazjum nr 9, Ruda Śląska – 4 nauczycieli.
6. Gimnazjum nr 7, Chorzów – 4 nauczycieli.
7. Gimnazjum nr 3, Świętochłowice – 4 nauczycieli.
8. Gimnazjum nr 7, Turza Śląska – 4 nauczycieli.

Łącznie Program G5 realizowało 34 nauczycieli w 8 gimnazjach, którzy objęli 40 uczniów.

MOTYWACJA NAUCZYCIELI

Motywacja wewnętrzna

- dążenie do doskonałości w wykonywaniu zawodu nauczyciela,
- „spróbowanie czegoś nowego w pracy z klasą”,
- „bycie super wychowawcą”,
- chęć poszerzenia własnych metod pracy i umiejętności,
- podnoszenie jakości pracy,
- budowanie dobrych relacji nauczyciel – uczeń,
- zdiagnozowanie klasy.

MOTYWACJA NAUCZYCIELI

Motywacja zewnętrzna

- zaciekawienie programem po prezentacji na spotkaniu rady pedagogicznej,
- przekonanie, że ten program przyniesie w klasie pozytywne efekty,
- poprawa klimatu w klasie, szkole.

Zmiany

- „jestem bardziej zdyscyplinowanym nauczycielem”,
- „staram się chwalić uczniów i dostrzegam ich pozytywne zachowania, a o porażkach mówię na osobności”,
- „jestem bardziej spokojna na lekcjach, bo wiem, że mam się do czego odwołać (zaplecze Golden 5)”,
- „ufam sobie i swoim możliwościom”.

NAJŁATWIEJSZE OBSZARY PROGRAMU

- obszar budowanie relacji oraz klimat w klasie

NAJTRUDNIEJSZE OBSZARY PROGRAMU

- obszar nauczanie zindywidualizowane

Działania i sytuacje przynoszące satysfakcję

- Poprawa zachowania i wyników w nauce uczniów ze złotej piątki.
- Rundki na lekcjach wychowawczych, które wpłynęły na poprawę atmosfery w klasie i poprawiły relacje w klasie.
- Stosowanie „złotych momentów”.
- Znalezienie metod pracy z uczniem ze złotej piątki, którzy sprawiał wiele trudności wychowawczych. Dostrzeżenie jego zasobów i umiejętności, które pozwoliły na zaangażowanie ucznia w sytuacje zadaniowe w klasie i szkole.

Przydatność materiałów stanowiących wyposażenie programu

- Wiele z otrzymanych materiałów jest przydatnych. Niemniej jednak jest ich za dużo.
- Bardzo przydatna jest ankieta socjometryczna i ankieta dotycząca postawy ucznia wobec szkoły i pracy.

Wpływ interwencji w opiniach nauczycieli

Na nich samych

- „Uważam, że stałam się lepszym nauczycielem, wychowawcą, tzn. bardziej opanowanym, spokojniejszym, pewniejszym siebie”.
- Nauczyciele starają się zauważać pozytywne zachowania i efekty pracy uczniów i chwalać ich za postępy.
- Budują ład i porządek w klasie za pomocą „złotych zasad” programu.

Na klasę

- Uczniowie są aktywniejsi na lekcjach.
- Stali się otwarci, przychodzą z radościami i problemami do nauczycieli.
- Nauczyciele tworzą w klasie za pomocą złotych zasad dobrą atmosferę do pracy i do rozmów z uczniami.
- **Zmieniły się relacje w klasie, szczególnie z uczniami niepełnosprawnymi.**
- Zmniejszyła się liczba konfliktów, zachowań agresywnych, łamania dyscypliny szkolnej.

Na wybranych uczniów („Złotych uczniów”)

- Przestrzegają zasad zawartych w kontrakcie.
- Poprawiło się zachowanie uczniów w klasie.
- Uczniowie ze złotej piątki uzyskali lepsze wyniki w nauce na koniec roku szkolnego, niż w pierwszym semestrze (istnieje prawdopodobieństwo lepszych ocen w związku z klasyfikacją roczną, o to martwili się złoci nauczyciele).
- Są aktywni na lekcjach, pomagają sobie nawzajem.
- Chcą być chwaleni i przypominają o chwaleniu wychowawcy.
- Opowiadają o sprawach nie związanych ze szkołą.
- **Zaangażowanie rodziców i zmotywowanie ich do pracy z dzieckiem.**

Negatywne efekty obserwowane w okresie trwania interwencji

- Nie zaobserwowano negatywnych efektów w okresie realizacji programu, ale nauczyciele uznali, że program mógłby być już wdrażany na wcześniejszym progu edukacyjnym, np. w klasie szóstej szkoły podstawowej i kontynuowany w klasie pierwszej gimnazjum.
- Jest to związane ze zmianą i utrwaleniem pewnych zachowań i przyzwyczajień.

Najbardziej skuteczne zasady postępowania wobec uczniów w ocenie nauczycieli

- „Złoty moment”.
- Zwiększenie wiedzy o sobie nawzajem.
- Różnicowanie zadań dla uczniów na lekcjach, dawanie zadań do wyboru.
- Zwracanie uwagi na pozytywne zachowanie.
- Rozwiązywanie problemów w sposób pro-aktywny.
- Pozytywna informacja w kontaktach z rodzicami.
- Stosowanie zielonego koloru przy sprawdzaniu prac i wpisywanie tego, co uczeń ma poprawić.
- Używanie w pracach słowa **GRATULUJĘ**.

Czynniki, które mogły wpłynąć na jakość interwencji i wyniki badań

- Złoty moment”.
- Zwiększenie wiedzy o sobie nawzajem.
- Różnicowanie zadań dla uczniów na lekcjach, dawanie do wyboru.
- Zwracanie uwagi na pozytywne zachowanie.
- Rozwiązywanie problemów w sposób proaktywny.

Wnioski

- Zmniejszenie ilości narzędzi diagnostycznych.
- Zmiana ilości superwizji.
- Zmiana procedury spotkań superwizyjnych.

Postulaty instruktorów dotyczące programu szkolenia instruktorów w następnych edycjach programu

- Proponuję moduł szkolenia związany z współpracą z rodzicami oraz metodami i technikami w obszarze nauczania indywidualizowanego.

Postulaty instruktorów dotyczące wdrażania programu w szkole

- Zmniejszenie ilości narzędzi diagnostycznych.
- Niepotrzebny jest kontrakt z rodzicami.
- Niepotrzebny jest kwestionariusz „Uwagi nauczyciela” na każdy tydzień, ponieważ wszystkie uwagi są zapisywane w „spotkaniach superwizyjnych”.
- Uproszczenie arkusza zachodzącego procesu.

Sytuacja w klasie.

Uwagi nauczyciela.

Obszar I – Zarządzanie klasą

- Problemy w klasie - agresja słowna uczniów, brak koncentracji i uwagi na lekcji, przeszkadzanie nauczycielowi w prowadzeniu zajęć oraz brak motywacji do nauki.
- Klasa różnie funkcjonuje na zajęciach lekcyjnych w zależności od przedmiotu, stanowczości i kompetencji nauczyciela.
- Umowa z klasą – uczniowie nie czując konsekwencji wynikających z jego nieprzestrzegania traktują go jako jedynie rzecz **symboliczną, wynikającą z tradycji spisywania podobnych kontraktów na różnych lekcjach**. Wskazuje to jednoznacznie na brak odpowiedzialności uczniów za dane słowo oraz na znikome znaczenie podobnych umów i kontraktów.
- Kontrakt klasowy został sporządzony z udziałem klasy, zaakceptowany i przyjęty. Uczniowie otrzymali go do ręki i został on wywieszony w klasie.

Sytuacja w klasie.

Uwagi nauczyciela.

Obszar I – Zarządzanie klasą

- **Uwaga - chwalenie** - ucznia przy całej klasie często wywołuje efekt odwrotny od pożądanego, np. jeżeli chwalone zachowanie jest w konflikcie z tradycyjnym zachowaniem się zespołu. Uczeń często po takiej nagrodzie chciał udowodnić, że pochwała była czysto przypadkowa. Sytuacja jest oczywiście inna w momencie, gdy uczeń chwalony jest za zachowanie, które ogólnie akceptowalne jest w klasie.
- Im większy autorytet wychowawcy tym bardziej motywująca jest pochwała ucznia na forum klasy.
- **Reagowanie** - zazwyczaj podczas rozmowy nauczyciel dyktuje warunki i uczeń nie mając za sobą wsparcia kolegów nie kontroluje sytuacji (poza pewnymi wyjątkami, oczywiście). Ale odpowiedni ton głosu sprawiający wrażenie opanowania oraz odwoływanie się do procedury i konsekwencji przynosi efekt.
- Pro aktywność – zasada, która nie pozwala na eskalację problemu, „zaplecze wychowawcze”.

Sytuacja w klasie.

Uwagi nauczyciela.

Obszar II – Budowanie relacji

- **Zwracanie się do uczniów po imieniu, uśmiech i kierowanie jasnego personalnego komunikatu** musi natrafić na sprzyjający moment.
- Należy jednak zwracać uwagę by nie stworzyć poczucia u uczniów, przynajmniej na początku, że zwracanie się po imieniu faworyzuje jedną a dyskryminuje inną grupę. Poczucie takie może się pojawić jedynie wtedy, gdy rozpoczyna się tę metodę stosować lub, gdy nie stosowało się jej wcześniej. Należy konsekwentnie zwracać się do wszystkich po imieniu.
- Dużą trudnością w budowaniu relacji uczeń – nauczyciel jest znalezienie „złotego” środka, właściwego momentu na rozmowę z uczniem na temat spraw niezwiązanych ze szkołą. Uczniowie, przynajmniej na początku, mogą odczytać to jako większą sympatię nauczyciela wobec siebie, co z kolei tworzy im wrażenie, że będą traktowani inaczej (lepiej) niż inni. Jednak stosowanie tej metody konsekwentnie i dłuższy czas nauczy uczniów, że większe zainteresowanie nauczyciela sprawami niezwiązanymi ze szkołą nie wiąże się ze szczególną sympatią.
- Metoda ta zmniejsza dystans dzielący ucznia i wychowawcę, co owocuje tym, że uczeń częściej i bez skrępowania będzie mówił trudnych dla niego sprawach.
- Ważnym jest również w czasie takiej rozmowy z uczniem by zbyt mocno nie pedagogizować ucznia, da mu możliwość wyrażenia własnego zdania, nie karcić za złe postępowanie, którym uczeń opowiada a jedynie dać mu do przemyślenia niektóre kwestie.

Sytuacja w klasie. Uwagi nauczyciela.

Obszar III – Klimat w klasie

- Duży problem dla budowania dobrego klimatu w klasie stwarza sytuacja, gdy przy tworzeniu zespołów klasowych tak zostaje on dobrany, że część uczniów zna się z poprzedniej szkoły. Przez długi czas trudno zbudować klimat, który pozwoliłby na zgranie się całego zespołu.
- W takiej sytuacji dobrą metodą jest pewien projekt „zbierania informacji o sobie”. Uczniowie dostają tygodniowe zadanie dowiedzieć się na swój temat jak najwięcej informacji. Następnie piszą test, w którym odpowiadają na pytania dotyczące różnych osób w klasie. Pytania mogą być tak skonstruowane by dotyczyły konkretnej osoby (na pytanie to odpowiada też osoba wskazana w pytaniu). Pozwoli to nie zdradzić się nauczycielowi, który z uczniów i w jakiej kwestii był w zainteresowaniu wychowawcy. Test natomiast będzie w miarę obiektywny.

Sytuacja w klasie.

Uwagi nauczyciela.

Obszar IV - Nauczanie indywidualizowane

- Podczas lekcji nie stosowałem oceniania ucznia na osobności, ze względu na możliwość złego zrozumienia tej metody przez klasę. Mogłyby pojawić się zarzuty o niesprawiedliwym wystawianiu oceny. Często jednak, gdy uczeń o to poprosi pytam go po lekcji w obecności jednego kolegi lub koleżanki. W takiej sytuacji uczniowie się mniej stresują i są w stanie udzielić lepszej odpowiedzi.
- Jedną z metod stosowanych przeze mnie na lekcjach jest samoocena ucznia po odpowiedzi ustnej. Jestem przekonany, że uczeń powinien sam weryfikować swoje dobre i złe strony, powinien ocenić stopień swojego przygotowania. Myślę, że taka analiza pomaga w samodzielnej edukacji. Metoda ta eliminuje możliwość ewentualnego pokrzywdzenia ucznia przy wystawianiu oceny z odpowiedzi ustnej.
- Na sprawdzianach często zapisywałem krótkie informacje, np. gratuluję. Były one bardzo pozytywnie odbierane przez uczniów, odczytywali je sobie w klasie. Miałem wrażenie, że uczniowie z większym zapałem i motywacją podejmowali trud poprawienia błędów

Sytuacja w klasie. Uwagi nauczyciela.

Obszar IV - Nauczanie zindywidualizowane

Podczas lekcji matematyki jedna z uczennic zaczęła robić notatki - kto ile razy chodzi do tablicy rozwiązywać zadania. Uczennica oburzyła się na nauczycielkę, że ta ostatnio faworyzuje 5 uczniów, a reszty nie zauważa. Ten moment zburzył wdrażanie zasad tylko wobec złotej piątki. Matematyczka musiała dać możliwość rozwiązywania zadań wszystkim uczniom. W tym celu uczniowie sporządzili w klasie specjalny harmonogram chodzenia do tablicy.

Sytuacja w klasie. Uwagi nauczyciela.

Obszar V - Relacje dom-szkoła –

W czasie spotkań z rodzicami zawsze staram się przekazać przynajmniej jedną pozytywną informację na temat ucznia, nawet wtedy, gdy wizyta rodzica związana jest z negatywnym zachowaniem ucznia. W czasie indywidualnych rozmów z rodzicami zauważyłem, że oczekiwaniem rodziców jest to by ich dzieci miały dobre oceny ze wszystkich przedmiotów. Nie zastanawiają się oni na predyspozycjami i możliwościami uczniów. W telefonicznych kontaktach z rodzicami skupiałem się jednak na problemach, stosując jednak zasadę „przynajmniej jednej dobrej informacji”.

Co dalej?

„Myślę, że program ma wiele pozytywnych stron. Ja osobiście będę go kontynuował/a w przyszłym roku szkolnym stawiając przede wszystkim na budowanie relacji nauczyciel-uczeń oraz wychowawca rodzic”

DZIĘKUJĘ